



Piispainkokouksen ohje papin ja lehtorin virkapukeutumisesta

DKIR/298/00.08.00/2022

1. Papinpuku

1.1 Pappisviran tunnus

Musta pantakauluksellinen papinpaita. Pantakauluksellisessa paidassa on pystykaulus ja siihen liittyvä valkoinen etuosa tai kaulusta ympäröivä valkoinen osa.

Papintakin (kaftaani) kanssa käytettävä papinkaulus ja liperit.

Valonsäteen kanssa käytettävä valkoinen pantapaita.

1.2 Papin puvut

A Papin juhlapuku

- Polvitaiveeseen ulottuva papintakki (kaftaani), mustat suorat housut tai hame, papinkaulus ja liperit sekä valkoinen papinpaita, mustat sukat ja mustat kengät.
- Valonsäde (design Kirsimari Kärkkäinen) papinpuku, jossa on valkoinen säde, risti kiinnitettynä jakussa sille varattuun paikkaan, polvipituinen tai pitkä hame tai housut, valkoinen papinpaita ja asukokonaisuuteen sopivat mustat sukat ja kengät.
- Vuokko Nurmesniemen suunnittelema papin juhlapuku, jossa on valkoinen paita ja Kalevala Koru -risti.

B Papin tumma puku

- Yhtenäisen tumman puvun kanssa pidettävä musta pantakauluksellinen papinpaita, mustat sukat ja mustat kengät.

- Valonsäde (design Kirsimari Kärkkäinen) papinpuku, jossa on musta säde, risti kiinnitettynä jakussa sille varattuun paikkaan, polvipituinen hame tai housut, musta pantakauluksellinen papinpaita sekä asukokonaisuuteen sopivat mustat sukat ja kengät.

C Papin arkipuku

- Musta pantakauluksellinen papinpaita ja tilanteen mukaan tavallinen puku tai arkiasu sekä asuun sopivat sukat ja kengät.

1.3 Pappien jumalanpalveluspukeutuminen

Piispainkokouksen hyväksymässä Jumalanpalveluksen oppaassa (2009) käsitellään pappien pukeutumista jumalanpalveluksessa. Lisäksi noudatetaan seuraavia ohjeita:

Kirkkotilassa pidettävissä jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa käytetään pääsääntöisesti jumalanpalveluspukua (albaa). Seurakunnan tulee huolehtia siitä, että käytössä on riittävä jumalanpalvelusvaatetus.

Jumalanpalveluspuvun kanssa käytetään papin juhlapukua tai tummaa pukua, arkena järjestettävissä jumalanpalveluksissa (esim. viikkomessut) voidaan käyttää myös papin arkipukua.

Kodeissa tai muualla tapahtuvissa jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa on suositeltavaa pukeutua jumalanpalveluspukuun. Tämän sijasta voidaan käyttää papin juhlapukua. Yksityisessä ehtoollisessa tai ripissä voidaan käyttää stola papin tumman puvun ja papin juhlapuvun kanssa.

1.4 Pappien pukeutuminen yhteisissä kokoontumisissa

Pappien yhteisissä kokoontumisissa pukeudutaan erikseen annettavien ohjeiden mukaan. Esihenkilöasemassa oleva tai vastaava antaa ohjeet pukeutumisesta, kun papistolta edellytetään yhtenäistä pukeutumista.

2. Lehtorin puku

Lehtorin puku on Riitta Immosen suunnittelema musta puku. Lehtorin pukua käytetään tilanteen mukaan samoin kuin papin juhlapukua tai papinpukua.

Jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa noudatetaan niistä annettuja ohjeita ja suosituksia. Jumalanpalveluspuvun kanssa käytetään lehtorin pukua tai muuta tummaa pukua. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin edellä kohdissa 1.3–1.4 annettuja ohjeita

3. Piispan viran tunnukset

Violetti on piispan paidan väri.

Piispan viran tunnuksia ovat piispan risti, sauva, kuorikaapu ja hiippa.

4. Yleisiä ohjeita

4.1 Pukeutuminen

Pappi valitsee ohjeen pukuvaihtoehdoista sen, jota pitää itselleen luontevimpana. Pukeutumisen lähtökohtana on, että pappi käyttää mustaa pantakauluksellista papinpaitaa ja on aina virkaa toimittaessaan tunnistettavissa papiksi. Viran tunnusten käyttäminen ja virkatehtävien hoitaminen edellyttävät aina huoliteltua pukeutumista.

Papin juhlapuvun ja tumman puvun kanssa käytetään tarvittaessa asuun sopivaa päällysvaatetusta.

Valonlähde-ristiä käytetään vain virkapukuun kuuluvassa papinjakussa sille varatussa paikassa säteen yläpuolella. Vuokko Nurmesniemen pukuun kuuluvaa Kalevala-korun ristiä ei käytetä muun virkapuvun kuin Vuokko Nurmesniemen kanssa.

Papin virkapuvun kanssa ei käytetä näyttäviä koruja.

4.2 Kunniamerkit

Kunniamerkkejä käytetään juhlapuvun tai papin tumman puvun kanssa. Kunniamerkkien käytöstä mainitaan kutsussa. Kunniamerkkien kantamisessa noudatetaan ritarikuntien antamia ohjeita.

5. Siirtymäkauden säännös

Vuokko Nurmesniemen suunnittelemaa papin juhlapukua voidaan edelleen käyttää juhlapukuna. Uusi virkapuku hankitaan ohjeessa mainittujen muiden vaihtoehtojen mukaisesti.

Tämä ohje on hyväksytty piispainkokouksen istunnossa 17.4.2023 Helsingissä ja se korvaa piispainkokouksen 15.9.2010 antaman ohjeen papin ja lehtorin virkapukeutumisesta.

Helsingissä 17.4.2023

Tapio Luoma
arkkipiispa

Anna-Kaisa Inkala
piispainkokouksen teologinen sihteeri

Liite

Papin ja lehtorin virkapukujen käyttö

Papin virkapukujen tarkoituksena on tehdä pappi tunnistettavaksi virkatehtävissään, palvella työn arvokkuutta ja edistää papiston yhteenkuuluvuutta. Tämä liite selventää, miten papin virkapukuohjetta noudatetaan käytännössä.

Piispainkokouksen pukeutumisohe antaa papille pukeutumiskoodin eri tilanteisiin. Papin tulee ottaa huomioon pukeutumisessaan tilanteen luonne siten, että juhlapukuun tai tummaan pukuun pukeudutaan juhlissa ja arkiasua käytetään arkitilaisuuksissa.

Historiallisesti ohjeet papin virkapukeutumisesta on annettu naisille ja miehille erikseen. Tässä ohjeessa erottelua ei ole tehty. Kirsimari Kärkkäinen ja Vuokko Nurmesniemi ovat suunnitelleet puvut naisille. Pappi voi vapaasti valita pukunsa ohjeen eri vaihtoehtoista. Pukeutumisen täytyy kuitenkin noudattaa johdonmukaisesti valittua vaihtoehtoa. Vaihtoehtoja ei voi yhdistellä keskenään. Tämä tarkoittaa sitä, että papin tulee noudattaa pukuvalinnoissaan yhdenmukaista linjaa eli valitsemaan jonkun annetuista vaihtoehtoista ja noudattamaan sitä. Papin käyttämien pukujen

tulee olla väriltään, malliltaan ja kokoonpanoltaan niistä annettujen ohjeiden mukaisia.

1. Papinpuvut ja kokoonpanot

Kohdassa määritellään papin viran tunnuksen väri ja malli. Papinpaidan väri on musta ja siihen liittyy valkoinen etuosa. Piispan paidan väriksi määritellään violetti.

Papinpukuina käytettäviä pukuja ja pukineista muodostettavia kokoonpanoja ovat: papin juhlapuku, papin tumma puku ja papin arkipuku. Papinpuvut on jaoteltu kohtiin A, B ja C.

Papin juhlapukuja (A) on kolme vaihtoehtoa. Pappi valitsee vaihtoehdoista sen, jota pitää itselleen luontevimpana. Ensimmäinen vaihtoehto on polvitaiveeseen ulottuva papintakki (kaftaani), jonka kanssa käytetään housuja tai hametta. Kokonaisuuteen kuuluvat papinkaulus ja liperit sekä valkoinen papinpaita, mustat sukat ja mustat kengät. Toinen vaihtoehto on Valonsäde (design Kirsimari Kärkkäinen) papinpuku, jossa on valkoinen säde, risti kiinnitettynä takissa sille varattuun paikkaan sekä asukokonaisuuteen kuuluvat muut osat. Kolmas vaihtoehto on Vuokko Nurmesniemen suunnittelema papin juhlapuku -kokonaisuus.

Papin tummia pukuja (B) on kaksi vaihtoehtoa, joista pappi valitsee itselleen luontevimman vaihtoehdon. Ensimmäinen tarkoittaa mustaa tai muuta tummasävyistä kokopukua. Tumma puku on yksivärinen: musta, tummansininen tai aivan tumman harmaa/grafiitin harmaa. Toinen vaihtoehto on Valonsäde (design Kirsimari Kärkkäinen) papinpuku, jossa on musta säde, risti kiinnitettynä takissa olevaan sille varattuun paikkaan sekä asukokonaisuuteen kuuluvat muut osat.

Papin arkipuku (C) tarkoittaa kokonaisuutta, jossa mustan pantakauluksellisen papinpaidan kanssa käytetään tilanteen mukaan tavallista pukua tai arkiasua, jonka väri ja tyyli on vapaasti valittavissa.

Pappien jumalanpalveluspukeutumisella tarkoitetaan papin pukeutumista jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa. Ohje perustuu piispainkokouksen hyväksymään Jumalanpalveluksen oppaaseen (2009), jossa käsitellään pappien pukeutumista jumalanpalveluksessa sekä ohjetta käyttäjä jumalanpalveluksissa ja

kirkollisissa toimituksissa pääsääntöisesti jumalanpalveluspukua eli albaa. Tarkoituksena on soveltaa pukeutumisohjetta myös seurakunnan muihin tilaisuuksiin.

Pappien pukeutumisen ohjeistamisella yhteisissä kokoontumisissa tarkoitetaan esihenkilön antamaa ohjetta yhtenäisestä pukeutumisesta. Yhtenäinen pukeutuminen on osa visuaalisuutta ja vahvistaa yhteenkuuluvuutta tilaisuuden aikana.

2. Lehtorin pukeutuminen

Piispainkokous on antanut vuonna 2010 ohjeen Riitta Immosen suunnitteleman mustan puvun käytöstä. Ohjeeseen ei ole tehty muutoksia.

3. Yleisohjeet pukeutumiseen

Yleiset ohjeet sisältävät periaatteen, jonka mukaan pappi valitsee tilanteeseen sopivan puvun eri vaihtoehtoista. Arkipuvun kohdalla pappi voi vapaasti valita papin viran tunnuksen kanssa oman asunsa. Tilaisuuksien ja tehtävien luonteen vuoksi pukeutuminen tavalliseen siviiliasuun voi olla joissakin tapauksissa tarkoituksenmukaista. Kaikessa pukeutumisessa on otettava huomioon tilanteeseen sopiva siisti ulkoasu.

Sopivalla päällysvaatetuksella tarkoitetaan juhlapuvun tai tumman puvun päälle puettavaa säänmukaista ja siistiä ulkovaatetusta, jonka luontevin väri on tumma.

Koruihin liittyvällä ohjeistuksella tarkoitetaan, että niiden tulee olla näyttävyyden sijaan yksinkertaisia.

Papin puvuissa kannettavien kunniamerkkien käytöstä on annettu tarkemmat ohjeet ritarikuntien ohjeissa.

4. Pukeutuminen siirtymäkaudella

Siirtymäkauden säännöksellä tarkoitetaan, että Vuokko Nurmesniemen suunnittelemaa papin juhlapukua voidaan edelleen käyttää juhlapukuna. Näitä pukuja ei enää valmisteta, joten ne jäävät ajan myötä pois käytöstä. Uusi papinpuku hankitaan ohjeen antamien muiden vaihtoehtojen mukaisesti.